

ÖZET: 4688 sayılı Kamu Görevlileri Sendikaları Kanununun uygulanmasından kaynaklanan sendikaya üyelik başvuru belgesinin bir örneğinin onbeş gün içinde kuruma verilmemesi halinde üyeliğin geçerli olup olmayacağı, vekil ebe/hemşire ve 4/C' li personel ile Kızılay' dan devredilen personelin sendika üyelikleri hususlarında yaşanan sıkıntıların giderilmesi ve sendika üyesi personelin üyelikten çekilme formunu doldurup kurumuna verdikten sonra dilekçe ile istifadan vazgeçtiğini belirten personel hakkında ne işlem yapılacağı hususunda.14.05.2010/10057

25/06/2001 tarihli ve 4688 sayılı Kamu Görevlileri Sendikaları Kanununun “Sendika Üyeliğinin Kazanılması” başlıklı 24/06/2004 tarihli ve 5198 sayılı Kanunun 1 inci maddesiyle değişik 14 üncü maddesinde; “Sendikalara üye olmak serbesttir. Kamu görevlileri çalıştıkları işyerinin girdiği hizmet kolunda kurulu bir sendikaya üye olabilirler. Sendikaya üyelik, kamu görevlisinin üç nüsha olarak doldurup imzaladığı üye formu ile sendikaya başvurusu ve başvurunun sendika yetkili organınca kabulü ile kazanılır. Üyelik başvurusu, sendika tarafından en çok otuz gün içinde reddedilmediği takdirde üyelik istemi kabul edilmiş sayılır. Haklı bir sebep gösterilmeden üyeliği kabul edilmeyen kamu görevlisinin, bu kararın kendisine tebliğinden itibaren otuz gün içinde iş davalarına bakmakla görevli mahallî mahkemede dava açma hakkı vardır. Sendika, üyeliği kesinleşen kamu görevlisinin başvuru belgesinin bir örneğini üyenin kendisine verir, bir örneği sendikada kalır, bir örneğini üyelik ödentisine esas olmak ve dosyasında saklanmak üzere onbeş gün içinde işverene gönderir. Birden çok sendikaya üye olunamaz. Birden çok sendikaya üyelik halinde sonraki üyelikler geçersizdir. Aynı tarihli birden fazla üyeliğe ilişkin bildirimler dikkate alınmaz ve bu husus kamu işvereni tarafından ilgiliye ve sendikalara yazılı olarak bildirilir.” hükmü yer almaktadır. Madde metninden de anlaşılacağı gibi sendika tarafından kamu işverenine onbeş gün içinde gönderilmesi gereken belge, üyeliği kesinleşen sendika üyesinin üyelik ödentisinde dikkate alınması ve kamu görevlisinin dosyasında saklanması amacıyla gönderilen bir belgedir. Yoksa sendikaya üyelik başvurusunda bulunan kamu görevlisinin sendikaya üyelik başvurusunun geçerlilik kazanması ile alakalı bir durum değildir.

Aynı kanunun “Üyeliğin sona ermesi” başlıklı 16 ncı maddesi; “Her üye üyelikten serbestçe çekilebilir. Üyelikten çekilme, çekilmek isteyen kamu görevlisi tarafından, üç nüsha olarak doldurulup imzalanan üyelikten çekilme bildiriminin kurumuna verilmesi ile gerçekleşir. Kurum görevlisi, kayıt numarası ile tarih verilen çekilme bildiriminin bir suretini derhal üyeye vermek zorundadır.

Kamu işvereni, bildirimin bir örneğini onbeş gün içinde sendikaya gönderir. Çekilme, kamu işverenine başvurma tarihinden başlayarak otuz gün sonra geçerli olur. Çekilenin bu süre içinde başka bir sendikaya üye olması halinde yeni sendikaya üyeliği, bu sürenin bitim tarihinde kazanılır. Üyenin, sendikadan çıkarılma kararı sendika merkez genel kurulunca alınır. Çıkarma kararı, çıkarılana ve işverene yazı ile bildirilir. Çıkarma kararına karşı üye, bildirim tarihinden itibaren onbeş gün içinde görevli iş mahkemesine itiraz edebilir. Mahkeme iki ay içinde kesin karar verir. Üyelik, çıkarılma kararı kesinleşinceye kadar sürer. Çekilme, göreve son verilmesi veya sair nedenlerle kamu görevinden ayrılanlar ile farklı bir hizmet koluna giren kuruma atanarlardan sendika üyesi olanların üyelikleri, varsa sendika şubesi, sendika veya konfederasyon organlarındaki görevleri sona erer. Emekliye ayrılanların sendika şubesi, sendika veya konfederasyon organlarındaki görevleri seçildikleri dönemin sonuna kadar devam eder. Üyeliğin devamı ve askıya alınması hallerinde 2821 sayılı Sendikalar Kanununun 24 üncü maddesinde yer alan hükümler uygulanır.” hükmüne yer verilmiştir.

Diğer taraftan 05/05/1983 tarihli ve 2821 sayılı Sendikalar Kanunu’ nun “Üyeliğin sona ermesi” başlıklı 25 inci maddesinin ikinci fıkrasında da 4688 sayılı Kanunun mezkur 16 ncı maddesine paralel şekilde; “ Her üye önceden bildirimde bulunmak suretiyle üyelikten çekilebilir. Çekilme bildirimi noter huzurunda münferiden kimliğin tespiti ve istifa edecek kişinin imzasının tasdiki ile olur. Çekilme bildiriminin birer örneği noterlikçe en geç üç işgünü içinde ilgili işverene, sendikaya, işyerinin bağlı bulunduğu Bölge Müdürlüğüne ve Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığına gönderilir. Çekilme notere başvurma tarihinden itibaren bir ay sonra geçerlidir. Çekilenin bu bir aylık süre içerisinde başka bir sendikaya üye olması halinde yeni sendika üyeliği

bu sürenin bitimi tarihinde kazanılmış sayılır.” hükmü yer almakta olup, istifanın geçerlilik kazandığı 30 günlük süre içerisinde başka bir sendikaya üyelik, bilahare istifanın geri alınması konusunda ortaya çıkan uyuşmazlık Yargıtay 9 uncu Hukuk Dairesi’ ne intikal etmiş, bu Dairenin E.1997/9727 ve K.1997/11606 sayılı kararında da; “İşçilerin..... sendikasına yaptıkları üyelik başvurusu, ... sendikası istifa takip eden bir aylık süre içerisinde geri alındığına göre bu işçiler ..... Sendikası üyeliğini kazanamamışlardır. Anılan işçilerin bir aylık süre içerisinde ..... sendikası istifa etmeleri 2821 sayılı Kanun anlamında bir istifa değil, üyelik konusunda bu sendikaya yaptıkları başvurunun geri alınması yönündeki iradenin açıklanmasıdır.” şeklinde belirtilmiştir.

Mezkur Kanununun “Uygulamanın izlenmesi” başlıklı 42 nci maddesinin 1 inci fıkrasının (b) bendi; “Personel konularına ilişkin olarak karşılaşılabilecek sorunları Maliye Bakanlığı ile Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığının görüşlerini alarak gidermeye Devlet Personel Başkanlığı, yetkilidir.” hükmünü amirdir. Bu yasal düzenlemeyi hareketle Başkanlığımız sendikaya üyelik, sendika üyeliğinden istifa, istifa sonrası yeniden bir sendikaya üyelik, istifadan veya üyelikten vazgeçebilme konularında ortaya çıkan tereddütleri gidermek ve uygulamaya yönelik ortak görüş tesis etmek amacıyla 10/04/2009 tarihinde Maliye Bakanlığı ve Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı temsilcileri ile bir araya gelmiştir. Söz konusu toplantıda oy çokluğu ile alınan kararlardan birisi olan ve Başkanlığımızın 24/04/2009 tarihli ve 7140 sayılı görüşüne de yansıyan kararında; “İstifanın çekilme bildiriminin kurumuna verilmesini takip eden otuz gün sonra geçerli olacağı göz önüne alındığında, sendika üyeliğinden istifa eden bir kamu görevlisinin, otuz günlük süre içerisinde bu iradesinden bir dilekçe ile vazgeçebileceği” değerlendirilmiştir.

Başkanlığımız, 13/04/2010 tarih ve 7095 sayılı görüşü ile vekil ebe ve hemşirelerin, 23/02/2010 tarih ve 1437 sayılı görüşü ile 657 Sayılı Devlet Memurları Kanununun 4/C maddesi kapsamında çalışan geçici personelin sendika üyesi olmalarının mümkün olduğunu belirtmiştir. Başkanlığımızın bu tespiti yeni bir hakkın verilmesi değil, yargı kararları ile gelişen ve değişen şartlar ışığında mevzuatın yorumlanması anlayışına dayanan ve var olan üyeliklerin uygun olduğunu belirten bir durum tespitidir.

Dolayısıyla verilen bu görüşlerden önce söz konusu kişilerin sendika üyelik başvuruları ve bu üyelik başvurularının sendikanın yetkili organlarınca kabulü işlemlerinin geçerliliğini koruduğu değerlendirilmektedir.

İlgili yazıya konu bir diğer husus ilgi yazıda belirtilen Kızılay’dan devredilen personelin, devrolduğu kurumda göreve başlamadan sendika üyesi olması durumunda, üyeliğin geçerliliğidir. 19/02/2009 tarih ve 27146 sayılı Resmi Gazete’ de yayımlanarak yürürlüğe giren Türkiye Kızılay Derneği Tüzüğü’ne göre Kızılay, dernek statüsünde yapılmış özel hukuk hükümlerine tabi özerk bir organizasyondur. Türkiye Kızılay Derneğine (KIZILAY) ait olup 1/5/2009 tarihi itibarıyla ruhsatlı olarak işletilmekte bulunan hastane ve tıp merkezlerinde çalışan personel özel hukuk hükümlerine göre çalışan kişilerdir. Bu kişiler 30/01/2010 tarih ve 27478 sayılı Resmi Gazete’ de yayımlanarak yürürlüğe giren 21/01/2010 tarih ve 5947 sayılı “Üniversite Ve Sağlık Personelinin Tam Gün Çalışmasına Ve Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun”a göre Sağlık Bakanlığı ile Kızılay arasında yapılacak protokol neticesinde ilgili kanunda belirtilen şartları haiz olmaları kaydıyla memur kadrolarına atanabileceklerdir. Dolayısıyla ilgili protokoller ve devir işleminin gerçekleştirilmesi sonucunda filli olarak görevine başlamadan bahse konu kişiler, kamu görevlisi statüsüne sahip değildirler. Sahip olmadıkları bir statünün haklarını kullanmaları da mümkün değildir.

Yukarıdaki hüküm açıklamalar çerçevesinde;

1 – 4688 sayılı Kanunun 14 üncü maddesi hükümlerine göre sendika üyeliği için başvuran kişinin üyelik başvurusunun sendikanın yetkili organlarının kabulü ile kesinleştiği, kesinleşen bu kararın iyiniyet kuralları çerçevesinde anlaşılabilir gerekçelerle onbeş gün içinde kamu işverene bildirilemediği durumlarda gecikmenin mevzuatın öngördüğü prosedürlere aykırı işlemlerin varlığına işaret ettiği durumların değerlendirilip denetlenmesi ilgili kurumların takdirinde olmak kaydıyla bu durumun, üyelik başvurusuna bir hanel getirmeyeceği, daha önceden kesinleşen üyeliğin geçerliliğini koruyacağı,

2 – Söz konusu kanunun 16 ncı maddesi uyarınca sendika üyeliğinden istifa eden kamu görevlisinin, otuz gün içerisinde bu iradesinden bir dilekçe ile vazgeçip istifasını geri alabileceği,

3 – Vekil ebe ve hemşireler ile geçici personele ilişkin Başkanlığımız görüşleri yayımlanmadan önce kamu görevlileri sendikalarına üyelik başvurularında bulunan ilgili kişilerin üyeliklerinin belirlemede dikkate alınması gerektiği,

4 – Kızılay'dan devrolunan personelin devrolduğu kurumda fiilen göreve başlamadığı sürece kamu görevlisi statüsüne sahip olmadığı, fiilen görevine başladıktan sonra kamu görevlisi statüsüne sahip olacağı ve bu statüden kaynaklanan haklarını kullanabileceği, fiili olarak göreve başlamadan yapmış olduğu sendika üyelik başvurusunun geçersiz olduğu, mütalaa edilmektedir.